

## Krwawe zaburzenia w zagłębiu węglowym

### BOLSZEWICY PROPONUJĄ POLSCE, RUMUNJI I PAŃSTWOM BAŁTYCKIM ZMNIEJSZENIA ARMII DO POŁOWY

Polska, Rumunja i państwa nadbałtyckie zignorowały propozycję bolszewików

#### PODEJRZYWAJĄ BOLSZEWIKÓW O PODSTĘP

RYGA, 22 czerwca. — Propozycja bolszewików Rosji zmniejszenia do połowy armii rosyjskiej, polskiej, rumuńskiej i państw nadbałtyckich zawarta w słynnej nocy Litwinowa wysoce niesłusznie została przez Rumunję, państwa nadbałtyckie i Polskę zignorowana. Mimo że już drugi tydzień upływa od czasu zakomunikowania tej propozycji, odnośnie rządów dotychczas nie dały na odpowiedź, uważając ją za bolszewicki podstęp. Bolszewicy dają do ograniczenia względnie zmniejszenia armii państw sąsiadujących z Rosją, ale sami nie mają najmniejszego zamiaru zmniejszenia swojej wielkiej armii, a co do państw sąsiadnych być pewni że oskazały się gotowe do zmniejszenia swych armii, aby

przez odrzucenie propozycji zmniejszenia armii, albo przynajmniej ograniczenia nie być posądzonymi o cele imperialistyczne i militarne. Bolszewicy szczerze górną oświadczenie Polski i Rumunji, ponieważ Polska zawsze najbardziej obawiała się zarzutów imperializmu i militarystyki, ale tym razem Polska wraz z innymi państwami mimo pokojowych zapewnień ogłoszonych przez byłego ministra spraw zagranicznych K. Smirnowa nie dała odpowiedzi na pokojową propozycję bolszewickiego rządu. (Nie dziw, że bolszewicy politycy, wyrażają zdziwienie, bo im nie było znane oświadczenie Naczelnika Piłsudskiego, wygłoszone z okazji przesilenia rządowego, że nierozumne gadaniny o pokoju w obecnym czasie, są gorzej od wojny. — P. R.).

### BOLSZEWICY NIE DOSTANĄ POŻYCZKI OD ALJANTÓW

ŻADNE PAŃSTWO NIE CHCE DAĆ BOLSZEWIKOM POŻYCZKI

Konferencja w Hadze wobec tego znowu spełźnie na niczem

HAGA, 22 czerwca. — Delegaci państw aljantów ukochali już wszystkie przygotowania dla układow z bolszewicką delegacją, która przybyła do Holandii w poniedziałek rano. Pomimo, że przygotowania zostały poczynione, panuje niepokój, ponieważ delegatów konferencji, wśród niepokojów, co do ica konferencji. Wyznaczone podkomisje: angielska odnośnie zwrotu prywatnej własności, francuska w sprawie długów, a włoska w sprawie pożyczek, przygotowały dla bolszewi-

ckiej delegacji warunki, które bolszewicy prawdopodobnie z góry odrzuciła, a szczególnie, że komisja pożyczkowa, która ma dla bolszewickiej Rosji zadanie pożyczki, ponieważ państwa aljantów nie finansują aljancji nie godzą się na użyczenie bolszewickiej Rosji jakiegokolwiek pożyczki w gotówce. Bolszewicy zaś za najważniejszy warunek nawiązania stosunków politycznych i handlowych stawiają żądanie udzielenia bolszewickiej Rosji najmniej jednego miljardu dolarów pożyczki.

### LITWINOW PRZEWODNICZĄCYM BOLSZEWICKIEJ DELEGACJI W HADZE

Nie ustąpi ani na jotę od żądań bolszewickich

RYM, 22 czerwca. — Litwinow, który jest przewodniczącym bolszewickiej delegacji na konferencję w Hadze, w wydanej dzielnicy dzisiaj korespondentem pism zagranicznych podczas przyjazdu przez Rygę, oświadczył, że bolszewicka Rosja nie odstąpi ani na jotę od swych warunków przedłożonych aljantom w sprawie prywatnej własności, zwrotu długów dawnej carskiej Rosji i otrzymania od aljantów jednego miljardu dolarów pożyczki. Litwinow oświadczył, że bolszewicy rządowi nigdy się nie zgodzą na żądania aljantów, domagających się zmiany bolszewickiego systemu rządowego i odwołania słynnego memoriału bolszewickiego z dnia 11 maja. Członkami bolszewickiej delegacji oprócz Litwinowa są: Sokolnikow, Krasin i Rakowski, premier sowieckiej republiki ukraińskiej.



Lloyd George z córką w podróży do letniska.

### Lenin usunął się od życia publicznego

KOPENHAGA, 22-go czerwca. — Wiadomość nadana z Moskwy przez "Central News" donosi, że Ludwik Rada Komisarz udzielił Leninowi pozwolenia na cofnięcie się w zacisze domowego życia i ożenił się z chorąby ciekawego wyścigania nerwowego. Komisarz Czarna, drugi wiceprzewodniczący Rady Komisarzy ma sprawować rządy podczas nieobecności chorego Lenina.

### FRANCJA NIE GODZI SIĘ NA USTĘPSTWA DLA BOLSZEWIKÓW

Będzie się trzymać warunków przedstawionych Anglii w sprawie konferencji w Hadze

HAGA, 22 czerwca. — Przewodniczący francuskiej delegacji na konferencji w Hadze M. A. Poincaré, oświadczył dzisiaj, że podczas konferencji w Hadze będzie się ściśle trzymał warunków zawartych w memoriale premiera Poincaré, wyśtosowanym od rządu angielskiego w sprawie konferencji w Hadze. Oświadczenie przewodniczącego francuskiej delegacji dowodzi, że Francja postawiała nie ustąpić ani na włos od tego co już powiedziała na konferencji w Cannes i Genui. Główną taktyką francuskiej delegacji na konferencji w Hadze, będzie po prostu. Delegaci francuscy nie będą nikogo przynaglać, ani nie pozwolą się przynaglać do powzięcia jakiegokolwiek postanowienia. Będą tak długo obecni na konferencji, jak długo bolszewickiej delegacji się nie sprzyka bezczepny upor przeciw żądaniom francuskim.

Niemcy mają określić swoje stanowisko w sprawie odszkodowań

Mają oświadczyć aljantom, że nie mogą napłacić tej sumy, jakiej żądają aljanci

BERLIN, 22-go czerwca. — W parlamencie niemieckim poruszono dzisiaj sprawę odszkodowań, w związku z mającą się rozpocząć w poniedziałek konferencją w Hadze. Kanclerz Wirth i minister spraw zagranicznych, Rathenau, w przemówieniach swoich skierowanych pod adresem aljantów oświadczyli, że naród niemiecki nie będzie płacił wygórowanych odszkodowań, których się natarczywie domagają aljanci, szczególnie Francja.

Marszałek Wilson, szef głównego sztabu armii angielskiej podczas wojny został zamordowany

MORDO OKOŃCZĄ PRAWDOPODOBNIEM IRLANDEJCZY

LONDON, 22 czerwca. — Marszałek polny Sir Henry Hughes Wilson był szefem głównego sztabu armii angielskiej podczas wojny wschodniej i głównym dowódcą wojskami angielskimi w prowincji Ulster, został dzisiaj zamordowany w tajemniczym sposobie w swoim domu w Londynie przez dwóch nieznajomych, którzy po dokonaniu zbrodni uciekli, ale zostali ujęci przez policjantów. Arsztoława nazywający się Connolly i M. Brien, prawdopodobnie nieodłączni z grupą irlandzkiej

## 14 zabitych, wielu rannych podczas ataku pięć tysięcy górników na łamistrajków

### STRAJKIERYZ DOMAJĄ SIĘ ZAMKNIĘCIA KOPALNI I ODPRAWIENIA ŁAMISTRAJKÓW

Nie ustąpią choćby mieli strajkować całe lato, aż zadania ich będą zaspokoione

WARSZAWA, 22 czerwca. — Komitet Pomocy dla Wdów i Sierot po górnikach górnośląskich otrzymał dzisiaj 3000 dol., zebrane pomiędzy polakami amerykańskimi w opłakach New Yorku i stacjach nadbałtyckich. Pieniądze wręczył porucznik Konecny, który przyjechał dopiero ze Stanów Zjed.

Powzięta wiadomość jest publicznym pokwitowaniem sum, branych na wiecach górnośląskich, urządzanych w New Yorku i okolicy przez delegatów ludu G. Hagsa kapitana Hauke i Grezika i porucznika Konecny, który 3-go czerwca wyjechał do Warszawy zabierając ze sobą zebrane w okolicznościach niezapewniających, że istniejące składowe składki tak szczerze i odroczno na wiecach górnośląskich tak szybko zostały doręczone w domach i sierotom po bohaterach powstańców górnośląskich.

### DR. SUN YAT SEN WZIĘTY DO NIEWOLI

Wojska generała Wu Pei Fu także się zbuntowały

KINKRANG, 22-go czerwca. — Prezydent tymczasowego rządu południowych Chin ze stolicą w Cantonie, dr. Sun Yat Sen, został wzięty do niewoli przez wojsko własne, które się zbuntowało i odmówiło posłuszeństwa swojemu oficerowi i generałowi.

W szeregu zwycięskich wojsk gener. Wu Pei Fu również nastąpił bunt. Zbuntowany, żołnierz wyprzedził około 15,000 ludzi w prowincji Kiang, Wu Pei Faj i rabują. Gener. Wu Pei Fu wysłał pospiesznie dywizję wiernych sobie wojsk, by rozbiły i przykadyknie ukarały buntowników.

### Amer. Fed. Pracy występuje na arenę polityczną

KINKIANG, 22 czerwca. — Amerykańska Federacja Pracy zaczyna powoli wchodzić na polityczną arenę St. Zjed. Delegat Amerykańskiej Federacji Pracy zabiera na dorocznym kongresie w mieście Cincinnati, Ohio, uchwały o poprawce która będzie się starać, ażeby były dotychczasowe konstytucji St. Zjed.

Pierwsza poprawka proponowana przez konwencję Amerykańskiej Federacji Pracy przewiduje zakaz pracy dzieci poniżej lat 16 w kopalniach węgla, fabrykach, warsztatach lub jakiegokolwiek przemysłowych zakładach i pozostawia kongresowi Stanów Zjed. prawo określenia wieku, poniżej którego nie wolno było wogóle pracować w charakterze najemnych robotników.

Długa poprawka przewiduje powstrzymanie od wejścia w życie jakiegokolwiek wyroku sądu, zabraniającego robotnikom w Stanach Zjed. organizowania się dla poprawy warunków bytu, zbiorowych umów robotników z właścicielami (odnosi się to w szczególności do wyroków sądowniczych, który wznieśli gdyby był krzywdzący dla robotników, ponieważ był niezawisły, niony dwu, trzecią głosów kongresu. Dwie pozostałe, proponowane poprawki przewidują ochronę robotników podczas pr

rodzi, który w następnych wyborach wybierze takich kongresmanów i senatorów, by liczyli się z wolą ogółu narodu. Sekretarz wojny oświadczył, że również za zmianą prawa prohibicyjnego, który według jego zdania jest najważniejszą przyczyną obecnego niepokojów i zaburzeń w całym kraju. Lud Stanów Zjed. nieznoszący zgadzają się, by wyrób i sprzedaż trunków alkoholowych lekkiego wina i piwa był dozwolony, a wyrób i sprzedaż wódki o wysokim procentie alkoholu ograniczony zgodnie z wytycznymi zdrowia i bezpieczeństwa obywateli.

### SEKRETARZ WOJNY PRZECIW PRAWU PRZYMUSOWEJ WSTRZEMIEŻLIWOŚCI

Przy wyborach jesiennych przepowiada zwycięstwo dla zwolenników piwa i wódki

CHESTER, Pa. 22 czerwca. — Sekretarz wojny, Weeks, przemawiając podczas uroczystości zakończenia roku szkolnego w miejscowym kolegium wojskowym, oświadczył, że nastroj ludności Stanów Zjed. jest przeciwny prawu wstrzemięzliwości i podczas wyborów jesiennych ich kandydaci, którzy się opowiedzą za zmianą prawa prohibicyjnego, znajdą szerokie poparcie u głoszącej ludności. Obecny kongres z powodu energicznego wprowadzenia w życie prawa prohibicyjnego nie cieszy się zaufaniem na



## DEPESZE

**Bolszewicy dokonali rzezi japończyków**

TOKIO, 21 czerwca. — Odział bolszewickich żołnierzy dezertorów z armii bolszewickiej napadł na kilkudziesięciu japończyków przebywających na leśniczynie nad morzem około 300 mil na północ od Władywostoku i wyciął wszystkich do nogi. Rząd japoński wysłał natychmiast okręt wojenny na miejsce wypadku.

**Wydarta krowie z gardła 1000 dolarów**

MARTINS FERRY, Ohio, 22 czerwca. — Pani Weatherston przy bywaniu z miasta gdzie dokonała korzystnych interesów, pozostała na śledzeniu bryczki pakiet zawierający plik banknotów na sumę 1000 dol.

W czasie gdy odpręgała i rozbiierała konia z uprzęży, zbliżyła się do bryczki krowa „bossa” i wzięła do pyska pugilares. Po pewnej chwili pani Weatherston wróciła po pieniądze, ale ich nie znalazła na miejscu gdzie ich zostawiła. Widząc krowę „bossa” obracającą ją przedmiot w pysku, w jednej chwili zrozumiała co się stało z pieniędzmi. Rozgniewana farmerka złapała krowę za pysk, wsadziła po łokcie krowie rękę do gardła i wyciągnęła swój skarab, który się przed nią stawiał jako jedna zielona masa. Kilkadziesiąt dolarów uległo zupełnie zniszczeniu, ale reszta, choć nieco uszkodzona, została uratowana.

**JURNY PASTOR**

LOS ANGELES, 22 czerwca. — Policja tutejsza aresztowała pastora Donalda D. Stewarta, który oprócz konspiracji kradzieży, oskarżony jest o wieloletstwo. Jurny pastor nie zadowolony z posiadaniem jednej połowicy, ale miał ich aż cztery w różnych miastach.

**Scranton i okolice zalane wodą skutkiem oberwania się chmury**

SCRANTON, Pa., 20 czerwca. — Skutkiem oberwania chmury nad doliną rzeki Lackawanna wszystkie miejscowości położone nad tą rzeką zostały częściowo zalane, a najbardziej uciepiła miejscowość Carbondale, która drugi raz w tym miesiącu została nawiedzona gwałtowną powodzią. Szkody wyrządzone powodzią dochodzą do 2,000,000 dol.

**Passaic, N. J.**

Stare a szeroko znane Tow. śpiewu Chopina, urządziło dnia 18 bm. na sali Doma Lud. Pol. przy Monroe ulicy piknik uroczysty niepodziankami. Dzięki energicznemu dyr. chóru p. Semertowi i innym członkom zabawa wypadła doskonale. Zgromadziła się wielka liczba gości, a przeważnie młodzieży, między nią dominowali studenci, i dlatego zabawa miała to czysto-polskie placówki jak D. L. P. nie widzi i nie słyszy, jak młodzież nasza pięknie się bawi.

Młodość jest piękny kwiat, z którego rozwijają się bujne kłosy i przynoszą plon dla jutra. Pracuj przeto młodzieży wytrwale, nie wstydź się swego pochodzenia, nie oddawaj się dobrowoli prądom obcym. — Niech was nigdy nie zabraknie na żadnej zabawie przez tak piękną towarzyszkę jak Chór Chopina, a w ten sposób przyczynicie się do budowy Dum. Lud. Pol.

Wstyd tym, którzy zamiast spajać cegły, roztrącają je i pod kładając dynamit pod zaczęta budowę.

L. Gajdajka.



W tem sęk.

— Tak panie, stanowczo utrzymuję, że jeśli kto jest ciekawym, to moja służąca Marysia najbardziej zasługuje na to miano. Wyobraź pan sobie, że ta Marysia służąca już sześć lat i zgadza się z moją żoną.

— Przecież pan dużej żyje z swoją żoną.

— Prawda, ale widzi pan do brodzien. Je tak rzadko bywam w domu.

MOWIMY PO POLSKU

Piątek

Sobota

Otwarty wieczorami

WIELKI SKLEP — C. MAŁYCH CENACH

MOWIMY PO POLSKU

Poniedz.

Wtorek

# CONSOLIDATED

234 East 59th Street

POMIĘDZY 2-gą i 3-cią AVES.  
BLISKO QUEENSBORO BRIDGE

New York

50,000.<sup>00</sup>

Damskie Sukienki  
Bluski i Suknie

BLISKO PO PÓŁ CENIE



Damskie  
Spacerowe  
SUKNIE  
Gingham  
i  
Voiles

Rozmiary 34-44

Przychodźcie  
wczesniej  
tylko  
975  
sukienek  
w zapasie

**\$1<sup>00</sup>**



Damskie  
SUKIENKI  
Lniane  
i Gingham  
Oblamowanie Organdie  
Specjalne  
Gatunki i Style

**\$1<sup>69</sup>**

Nadzwyczajne  
zakupno  
Wartość \$3.98



SUKIENKI  
Jedwabna krepa  
„Canton” krepa  
Wetnian krepa  
„Crepe de Chine”

**\$7<sup>98</sup>**

Gęsto naszywane  
paciorkami i  
ręcznie wyszywane

Dla **Otyłych** Kobiet

Specjalny rozmiar

Specjalny rozmiar

SUKIENKI  
Voile i Gingham

SUKIENKI  
Taffeta i atlasowe

Ciemne  
Model  
Style i  
dobrze  
wyrobione  
Rozmiary  
44 do 52

**\$4.98**

Pasujące  
dokładnie  
ściśnięte  
wyszyte  
Rozmiary  
44 do 52

**\$9.98**

Damskie

Organdie  
SUKNIE

Prawdziwe  
„Swiss”  
SUKIENKI  
Z KROPKAMI

Wartość  
\$5.98

**\$3.98**

Wartość  
\$5.98

**\$3.98**

Wartość  
aż do \$7.50



Ladies Hats

**\$1.98**

Fabrykanci  
próbki  
letnich  
kapeluszy  
białych i  
kolorowych  
kombinacji

elegancko ustrojone  
zrobione z „Canton”  
krepy, taffety i jedwabiu.  
Najnowsze modele

1500  
Damskich  
niskich  
Bucików



**\$2.65**

Dzienne  
„Oxford”  
do zabawy  
**\$1.00**

Chłopięce  
„Suction”  
brązowe i bia  
**\$1.49**

Wszystkie **Suknie** zmniejszone

1400 sukien regularnych  
i specjalnych rozmiarów

Kratkowe  
dobrze zrobione, modny styl

Serge

Mohairs

I wiele innych stylów i materji

faldowane i proste. Efekt sportowy

Granatowe i czarne faldowane i proste style

Faldowane letnie suknie

**\$2.98**

Ratine  
Suknie  
bez rękaw

**\$2.98**

Siatkowe  
„Gamp”  
Bluzki

Doskonałe materje  
Wartość  
**\$1.49**

BLUZKI STYLOWE



Bluzki  
Voiles Batyst  
Strojne  
Płocienne

Sportowe, proste,  
efekt „Peter-Pan”  
kolorowe i inne  
popularne style

**59**

Damskie  
Union garnitury .. 39c

Damskie białe  
Spodniki .. 49c

Damskie  
Nocne Koszule .. 98c

Dzienne  
Sukienki .. 98c

Dzienne  
„Bloomer”  
Sukienki .. 50c

Damskie  
Jedwabne pończochy 50c

Składane  
Dzienne wózki 55.98

Chłopięce „Nainsook”  
Union  
Garnitury .. 45c

Męskie  
Koszule .. 98c

Męskie sportowe  
Parasole .. 98c

# Nowy Świat

Member A. B. C.

DR. S. CULAKOWSKI, President and Editor  
W. BLASZCZYK, Managing Editor  
J. J. WYKSIK, General Manager

Published at New York, N. Y. Post Office at second class mail matter  
(Outside of New York City)

SUBSCRIPTION RATES:  
(Outside of New York City)

|            |        |              |        |
|------------|--------|--------------|--------|
| One Year   | \$4.00 | Three Months | \$1.25 |
| Six Months | \$2.00 | One Month    | \$0.40 |

NEW YORK OFFICE:  
One Year \$4.00  
Six Months \$2.00  
Three Months \$1.25  
One Month \$0.40

Branches: New York, N. Y. Post Office at second class mail matter  
(Outside of New York City)

Branches: New York, N. Y. Post Office at second class mail matter  
(Outside of New York City)

OFFICE: 34 UNION SQUARE, NEW YORK, N. Y.  
PHILADELPHIA BRANCH: 122 Chestnut St., Room 408  
Telephone: Bell-Walnut 3194; KeyStone-Rose 3877

## PRZED TRZYSTU DWUNASTU LATY

W dniu 23 czerwca 1610 roku Hetman Wielki Koronny Stanisław Żółkiewski rozpoczął walkę z olbrzymimi siłami moskiewskimi, które zbliżyły się na odsiecz Smoleńska, obleżonego przez króla Zygmunta Trzeciego. W dniu 9 lipca armia moskiewska przestała już istnieć.

Warto o tej rocznicy dzisiaj pamiętać. Warto przypomnieć warunki, w których zwycięstwo pod Kłuszynem czterech tysięcy Polaków nad czterdziestu ośmioma tysiącami Moskwy i Szwedów było możliwe.

Przedwzrostkiem wielki wódz polski wiedział jeszcze przed Napoleońcem, że nieprzyjaciela trzeba w jego własnym kraju szukać. Nie chciał nieprzyjacieli w ziem polskich na zniszczenie oddawać. Był przeciwnikiem niezdecydowanego prowadzenia wojny. Wolał jednym uderzeniem ją skończyć.

Następnie umiał wojnę do najwygodniejszej ze względów strategicznych miejscowości ograniczyć. Wiedział, że tak zwana „brama moskiewska” jest kluczem wszelkich walk pomiędzy Polską a Moskwą. Jest to przestrzeń pomiędzy górnym biegiem Dniepru i górnym biegiem Dźwiny. Jeśli przez bramę tę Moskwa przejdzie, wówczas druga linia obronna polskiej jest już Naręć, Wiśła i Bug. Tak było zawsze. Za Jana Zimierza, za Kosińskiego, w roku 1831, w roku 1920, Parafianka polityka stała się przeszkodą dla planu Naczelnikowego przed dwoma laty. Sparaliżowano atak jego na Bobrujsk, ośrodcem w niwiec Kijowskie zwycięstwo. Biada tym, którzy dzisiaj strategii jednej na drodze staną.

Przypomnijmy „pochód piorunowy” Żółkiewskiego. Na wieść, że olbrzymia na owe czasy, bo blisko sześćdziesięciotysięczna armia Dymitra Szujskiego i Pontusa de la Gardie idzie marszem szczytnym ku granicom Rzeczypospolitej wyrusza w dniu siódnego czerwca 1610 roku, Hetman Żółkiewski w dwa tysiące jazdy wprost na północ, gdzie nieprzyjacieli pod Białą, nad rzeką Obszą, Hetmana polnego Gosińskiego oblegał. Przysłała tam 14 czerwca, lecz nieprzyjaciela tam nie znajduje, zwraca więc na południe i potem raptownie na wschód i pod Szujskim łęczy się z 1500 wojska polskiego i trzema tysiącami kozaków. Tam dają mu znać wywiadowcy, że pod Carewym Jajmiszczem okopał się mocno moskiewskim obcyżającym Wajuwę z 10,000 wojska wyborowego. W dniu 23 czerwca sam, na czele zaledwie tysięcy husarii pod obóz moskiewski podchodzi i w dniu 24 czerwca, ścigając resztę wojska w 6,500 atakuje okopanego nieprzyjaciela. Większa część wojska moskiewskiego została rozbita, a resztę postanowiono wziąć głodem. W tym czasie nadciągnął Zborowski z wolontariuszami, którzy przy Samozwańcu służyli. W dniu trzeciego lipca chorągwie podjazdowe dały znać, że główne siły moskiewskie znajdują się o trzydziści kilometrów, pod Kłuszynem, w liczbie czterdziestu ośmiu tysięcy. Mając ze sobą obleżonego, ale również miły siły Wajuwę, a przed sobą pięć razy silniejszy Dymitra, Żółkiewski dzieli swą armię, część pod Bobrowskim przeciw Wajuwie zostawiając, resztę, cztery tysiące, bez furgonów wszelkich, bez zapasów, w nocy, koniom kopiąc słońcem omatowy dla cichoci w marszu, zabiera i nad ranem pod Kłuszynem staje. Mając pod sobą wojowników niezrównanych, Zborowskiego, Kazanowskiego, Strusia i Wejhera, ustawiając polską modą swe wojsko niezwłocznie nieprzyjaciela zaatakował. Zborowskiego ka-

waleria rozbiła wnet Moskwę, a po trzech godzinach walka była skończona. Walczą BIAŁA BRONIA, polska husaria zabili szwedów osiemset, Moskwy piętnaście tysięcy, to jest na każdego walczącego Polaka było cztery nieprzyjacielskie trupy. Polaków padło tylko czterysta. W dniu 9 lipca złożył broni Wajuwę, a w dniu 9 października zajął Żółkiewski Moskwę. Wojna była skończona.

Tak nagłym alakiem zwyciężył orzel polski. Ale nie miał za sobą zdradcy, jak ci, co w dniu 16 sierpnia 1920 zamach sam przygotowywali, jak ci, co dzisiaj też samą zdradę gotują.

Bronisław D. Kulakowski.

## Z CHWILI

### „SPRAWIEDLIWOŚĆ”

Specjalne zorganizowane komitety pod opieką kapitału, zatrudniającej prasę amerykańską i obcejężącą w komunikaty, wystawiając wszelkie zarządzenia fabrykantów i czynników rządowych, skierowane przeciwko robotnikom.

W komunikatach tych czytamy najczęściej o sytuacji na kolejach. Czytamy jak wzmiosła postąpił magnaci kolejowi obcinając 10 procent za przewożenie towarów, a jak sprawiedliwie, gdy stopniowo obcinają płace kolejarzom.

Wyjaśnienia są tak wzruszające, że ten i ów miękki serce czule zostanie przekonany o „uczciwości” kapitałistów, a o „zdradzie” i „złej woli” robotników.

Kolejarze, a przynajmniej część ich, której zapowiedział wydział kolejowy w Chicago znieść płac, grożą na 1go lipca strajkiem. Calkiem precyzyjnie, że magnaci kolejowi zawczasu starają się urobić opinię nieprzychylną dla kolejarzy.

Medzy innymi czytamy dowodzenia, że obcinanie plac zarządzone przez Wydział, opiera się ściśle na odpowiednio niższej żywności i przedmiotów użytku codziennego.

Jakby w odpowiedzi, przed parą dniami Deputowani Pracy w Waszyngtonie ogłosili niesięczną statystykę w sprawie kosztów utrzymania. I okazuje się z tej statystyki, że produkty żywnościowe i inne nie tylko w cenach nie spadły, ale w miarę mają podkroczyć OD TRZECH DO JEDENASTU procent.

A więc dla tej jednej przyczyny, obcinanie plac robotnikom uprawiane hurtownie na kolejach, jak i wszędzie absolutnie nie znajdują u „sprawiedliwości”.

Przypatrzmy się cyfrom, które zarzucają więcej mówią niż stopy komunikatów i plomienych artykułów.

Wydział kolejowy zarządził obcięcie plac do wysokości od 8 do 15 procent. Według nowej skali, biorąc rocznie wypadła, że 164,406 robotników będzie zarabiał po 768 dolarów rocznie, 7,691 robotników po 780 dol., 43,103 robotników po 1,050, 84 dol. i 50,257 robotników po 916,32 dol. rocznie.

Według zaś obliczeń urzędowych, utrzymanie rodziny robotniczej złożonej z męża, żony i trójga dzieci, kosztuje najmniej od 1,144,79 dol. do 1,334, 70 dol. zależnie od stanu.

Inaczej mówiąc najlepiej płatny robotnik kolejowy zarabia o 64,95 dol. mniej niż najniższa suma potrzebna konieczność do utrzymania.

Największą zaś część robotników, otrzyma 376,79 dol. poniżej minimum, czyli więcej niż dolara dziennie.

Tak wygląda sprawa robotników kolejowych w świetle urzędowych statystyk i danych cyfrowych.

Jak zaś przedstawia się wobec tych faktów „sprawiedliwość” magnatów kolejowych i sławetnego wydziału, łatwo każdy sobie może wyobrazić.

### SEIPEL — THEODOROWICZ

Nie ulega wątpliwości — pisze „Naprawdę” krakowski, że mała Austria wypręda wielką Polskę. Jakże! U nas arcybiskup, wysoki dygnitarz kościelny jest sobie zwykłym posłem, jednym z 400 i kilku „suwerenów”, podczas, gdy w Austrii tuzinowy ksiądz zostaje prezydentem ministrów. Wprawdzie ks. Seipel ma tytuł praelata, zapewne będzie to jakiś szambelan papieski czy coś podobnego — godność, która się nie umyła do rangi arcybiskupiej. A u nas praelat ks. Lutolski, nie mówiąc już o powyższym dygnitarzu kościelnym daremnie kusi się o jakąś mizerną tezkę choćby przemysłu, jako, że jako właściciel browaru „roh” w przemyśle.

Niewdzięczność jest zwykłą nagrodą za „pracę i poświęcenie”. W Wiedniu tamtejsi endecy-chadcy nazywają się chrześcijańsko-społecznymi i wypromowali swego przywódcę na kanclerza, u nas zaś ta „species” nie może nawet wyświadczyć swych przywódców na niższy fotel. Przy tej sposobności skromne zapytanie: Czy arcybiskup Theodorowicz, gdyby przy pomocy został premierem miałyby tydzień ministrem, jak to zrobił jego kolega zawodowy ks. Seipel, który tydzień Gruenberga zrobił ministrem i to nie byłajakin, bo spraw zagranicznych?

### CZICZERIN ZAPRZECZA

Komisarz do spraw zagranicznych sowieckiej Rosji, G. Cziczierin, który siedzi w Berlinie i nie wie czy w charakterze komisarza wróci do Moskwy, zaprzecza wiadomościom, jakoby Lenin był poważnie chory.

Twierdzi, że niema w Moskwie żadnego triumwiratu i że Lenin skoro wycpocnie, obejmie kierownictwo rządu.

Wobec całego szeregu wiadomości z różnych źródeł, a nawet i Moskwy, zaprzeczenie Cziczierina mocno podejrzanie wygląda.

Tymbardejsi zaś, że Lenin sam od szeregu tygodni nie dał o sobie znaku życia.

Na świecie dużo rzeczy ciekawych się dzieje, ale najwięcej chyba to w Rosji.

## Z PRASY I O PRASIE

### PAPIEZ ZABRANIA BISKUPOM KANDYDOWAĆ

Zakaz wymierzony przeciw arcybiskupom Theodorowiczowi. Także księży odswa. Plus od postowania.

Pod powyższym tytułem, czytamy artykuł redakcyjny w krakowskim „Naprawdę” z dnia 5 czerwca tej treści:

„Papież Pius VI, gdy jeszcze jako monsignore Ratti opuszczał Polkę, wywiódł z sobą to przekonanie, że „w sejmie polskim jest za dużo arcybiskupów”.

Te swoje doświadczenia polityczne, poczynione w naszym kraju, zutylizował on obecnie jako naczelnik Kościoła, kładąc kres karierze poselskiej ks. arcybiskupa Theodorowicza, z którym go nie tylko łączą, ale raczej dzielą bardzo niemiłe stosunki, znane już czytelnikom „Naprawdę”.

Wiadomo, jaką odrzę powziął papież Pius VI za swego w Polsce pobytu do narodowej demokracji i ile przeciw niemu naintrygował endecji arcybiskup Theodorowicz. Toż rozumiał się rzecz, że skoro tylko został wybrany papieżem, jednym z pierwszych swych rozporządzeń utracił intryganckiego arcybiskupa.

Mianowicie zakaz kardynałom, arcybiskupom i biskupom kandydować na senatorów i na posłów.

Dziennik rozporządzeń Stolicy Apostolskiej „Acta Apostolicae Sedis” z dnia 8-go maja r. b. (rocznik XIV, Nr. 9) zamieszcza na stronie 133 rozporządzenie komisji papieskiej do autentycznej interpretacji kanonów kodeksu kościelnego, datowane z 25 kwietnia 1922, a rozstrzygające wątpliwość co do kanonu 139. Kanon ten dotyczy zaśnagania przez duchownych pozwolenia na ubieganie się o mandaty senatora i poselskie. Wspomniane rozporządzenie przytacza m. w. w oryginalnie łacińskim do słownictwa „Acta Apostolicae Sedis”:

Pontificia commissio ad canones authenticie interpretandos.

Dubia circa Canonem 139.

I. An S. R. E. Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi sive residentiales, sive titulares, ad normam can. 139 paragraf 4, munus senatorum vel deputatorum sollicitare vel acceptare possint.

II. An Ordinarii locorum in concedenda licentia sacerdotibus, qui se candidatos ad deputatum comitia sistentur, potius difficiles quam faciles se praebere debeant.

Resp.

Ad I. um. Negative et ad mentem. Mens est: Si vi. constitutionis civitatis Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi sint de iure senatores et Sancta Sedes aliquo modo id proba verit, Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi possunt sine speciali licentia Sanctae Sedis huiusmodi munus suscipere, dummodo per Vicarium generalem aliquo modo sine obligationibus satisfactis. In quolibet autem alio casu Cardinales, Archiepiscopi, Episcopi sive residentiales, sive titulares indigent venia Sanctae Sedis.

Ad II. um. Affirmative et Iam pariter negative et ad II. am.

Romae, 25 Aprilis 1922.

P. Card. Gaspari, Praeses, Aloysius Sincero, Secretarius.

Rozporządzenie powyższe przekazuje, że jeśli kardynałowie, arcybiskupi i biskupi rzeczywiście lub tytułowi na mocy konstytucji państwa są z urzędu senatorami (jako t. zw. wirylicki), a Stolica Apostolska się na to zgodzi, mogą oni bez specjalnego pozwolenia Stolicy Apostolskiej tego rodzaju mandat wykonywać, byleby przez wikariusza generalnego lub w inny sposób swe zobowiązania wypełniali. W jakim bądź jednak innym przypadku kardynałowie, arcybiskupi i biskupi muszą zasięgnąć osobiste pozwolenia u papieża na kandydowanie lub przyjmowanie mandatów do sejmiku lub senatu.

Znaczy to: utracenie wszelkiej kandydatury ks. arcybiskupa Theodorowicza.

Drugą kwestję, jaką przytoczone rozporządzenie papieskie

rozstrzyga, stanowi pytanie, czy wobec księży, chcących kandydować na posłów i proszących o pozwolenie na kandydowanie mają biskupi zajmować stanowisko utrudniające, czy też ułatwiające. Odpowiedź brzmi: — twierdząco na pierwsze, przecząco na drugie. Czyli: biskupi mają księgom kandydowanie utrudniać, a nie ułatwiać.

Widocznie zatem obraz księży, zasiadających w Sejmie polskim (jak księdza-tytoniowa Adamskiego lub ks. Lutolskiego) nie był dla obecnego papieża budzący, skoro nakazuje utrudniać im kandydowanie.

Jedyną szkołą polityczną, jaką pragnął w swym życiu papież XI, była Polka, gdzie bawił jako legat papieski. Przedtem bowiem był archiwizjuszem i zajmował się nauką, nie polityką, potem zaś został rychło papieżem. Politykę zajmował się tylko w Polsce i wyliczenie doświadczenia, zebrane w naszym kraju, skłoniły go do wydania rozporządzenia oczyszczającego parlamenty z napastliwych intrygantów w sutannach.

Chwalącemu to rzecz, że papież swym rozumem rozporządzeniem usuwa nam na przyszłość z widowni politycznej takie typy, jak ks. arcybiskup Theodorowicz, ks. Lutolski i ks. Adamski.”

### Odpowiedzi Redakcji

Czytelnikowi z New Haven, Conn. — Instytucja o którąś ob. pytanie jest stara i pewna, bo opiera się na wartości ziemi. Służby wyłącznie dla interesów obywatelskich. Czy ma jakikolwiek związek bezpośredni z wspomnianym księstwem, tego nie wiemy. Prawdopodobnie tak.

Czytelniczka R. B. z New Yorku. — Po informację trzeba się zwrócić, albo do Polskiego Czerwonego Krzyża, albo do wydziału informacyjnego przy ministerstwie spraw wojskowych. Obie instytucje znajdują się w Warszawie. Szczegółowy adres zobaczysz, list dojdzie.

Czyżby pani informowała się w biurze Związku Weteranów Armii Polskiej.

Konstantynopol, 21 czerwca. Tymczasowy rząd turecki Kamala Paszy w Ankarze nie zgadza się dać pozwolenia międzynarodalnej komisji na przeprowadzenie śledztwa w Malej Azji w sprawie okrucieństw dokonywanych na ludności chrześcijańskiej przez Turków.

NA BIBLIOTECE SZKOLNE

F. Popławski \$2.00  
Agencja kart okretowych  
Stow. Mech. Polskich \$5.00  
Pracownicy „N. Świata” \$5.00

Pamiętajcie o wdrowach na Górnym Śląsku



**SKŁAD KAPELUSZY**  
L. KOWALSKI, Właściciel  
Mam na składzie kapelusze, damskie, męskie i dziecięce.  
Ceny niżej niż gdziekolwiek.  
Przyjmuję kapelusze do odnawiania.  
143 So. Orange Ave., blisko Jones St., Newark, N. J.

7146 Broadway, Cleveland, Ohio? Na uzasadnienie swojej umowy, rząd Kamala Paszy przytoczył fakty, że sprawozdania podobnych komisji nie są bezstronne, szczególnie gdy są prowadzone przez komisje wydelegowane przez państwo interesowane.

TURCY NIE GODZĄ SIĘ NA ALJANCKĄ KOMISJĘ DLA ZABDANIA OKRUCIEŃSTW TURECKICH

Konstantynopol, 21 czerwca. Tymczasowy rząd turecki Kamala Paszy w Ankarze nie zgadza się dać pozwolenia międzynarodalnej komisji na przeprowadzenie śledztwa w Malej Azji w sprawie okrucieństw dokonywanych na ludności chrześcijańskiej przez Turków.

NA BIBLIOTECE SZKOLNE

F. Popławski \$2.00  
Agencja kart okretowych  
Stow. Mech. Polskich \$5.00  
Pracownicy „N. Świata” \$5.00

Pamiętajcie o wdrowach na Górnym Śląsku

### Czy miałeś dzisiaj swoją porcję żelaza?



## Rozkoszny obiad podczas upału

Najlepszy obiad to dwa pudełka Little Sun-Maid Rodzynek i szklanka mleka.

Jak to smakuje, gdy jesteście głodni.

Odżywia a jednak nie rozgrzewa.

75 procent cukru w rodzyńkach jest prawie w przetrwałej formie, co dostarcza 1560 kalorii dającego energię pokarmu na każdy funt.

Nie obciąża trawienia, przeto nie rozgrzewa krwi, a jednak dodaje energii prawie natychmiast.

Ludzie na stanowiskach wysokich jedzą mało obiadu, aby konserwować moc myślenia. Nie obiadają się, aby nie pozostać w tyle za przeciwnikami. Kupcie teraz dwa pudełka Little Sun-Maid.

## Little Sun-Maids

Miedzy posiłkowe Rodzynki  
5c wszędzie

— w Małych Czerwonych Pudełkach



